

Бүт өмүрүн улуттук илим жана билим берүүнүн өнүгүшүнө жана анын пайдубалынын урагыс болуп түптөлүшүнө арнап, ага ак кызматын кылып, келечек муундун келечегин ойлоп, алардын жолуна жарык чачып жашоо ар кимдин эле пешенесине жазылган эмес. Чындыгында, илимдин чырагын жагып, башкаларга жол көрсөтүү – бул жөн гана кесип эмес, бул бийик озуяпа жана руханий эрдик. Түшүнгөн адамга мындан өткөн бакыт да, байлык да жок. Биздин коом мына ошондой адамдар менен баалуу.

Алар өздөрүнүн бүткүл аң-сезимдүү өмүрүн илим менен билим берүүнүн өнүгүшүнө жумшоо менен, ошол эле учурда мамлекеттин пайдубалынын бекемделишине, өлкөбүздүн ооматынын артышына да башкалардан кем эмес салым кошушат. Анткени, экономикалык байлык бир тең да, илим менен билим берүү бир тең. Билим – эскирбеген жана эч ким тартып ала албай турган түгөнгүс казына.

Агартуучунун байлыгы анын банктагы эсеби менен эмес, ал тарбиялаган окуучулардын ийгилиги, алар ачкан илимий жаңылыктар жана элге кылган кызматы менен өлчөнөт. Илимдүү коомдо гана адилеттүүлүк, маданият жана өнүгүү болот. Мугалим же илимпоз берген билим – караңгылыкты кууган жарык сыяктуу.

Биздин коом дал ушундай интеллектуалдык элитанын ийинине жөлөнүп турат. Алар руханий бийиктикти биринчи орунга коюшат. Илим менен билим берүү жолундагы агай-эжейлердин эмгеги – бул мамлекеттин келечегине жасалган эң чоң инвестиция.

“Бир жылдык өмүрүңдү ойлосоң – дан эк, он жылдыгыңды ойлосоң – бак тик, ал эми кылымдык өмүрүңдү ойлосоң – бала окут” деп бекеринен айтылган эмес.

Илимпоздун жана агартуучунун бактысы – өзү сепкен билим үрөндөрүнүн дүркүрөп өсүп, коомго пайда алып келип жатканын көрүүдө. Бул – чыныгы бакыт, чыныгы ка ниет жана адамдык жашоонун эң бийик маңызы.

Мына ошондой ардактуу агайларыбыздын бири – физика-математика илимдеринин доктору, КУУнун ардактуу профессору Алыбаев Анарбек Масалбек уулу.

Анарбек Масалбек уулу 1956-жылы 9-апрелде Талас районунун Кум-Арык айылында төрөлгөн. Бала чагы, жаштык кездери көздүн жоосун алган Беш-Таш жайлоосунда өткөн. Анын математикага болгон сүйүүсү бала кезинен башталып, математикага өтө ынтызар болуп, натыйжада райондук олимпиадаларда биринчи орунду алып, республикалык олимпиадага катышып, мактоо грамоталарга ээ болгон.

1973-жылы Талас районундагы Иоганнесдорф орто мектебин ийгиликтүү аяктап, ушул эле жылы Фрунзе шаарындагы СССРдин 50 жылдыгы атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин механика-математикалык факультетине кабыл алынат. Бул окуу жайды 1978-жылы абдан жакшы көрсөткүчтөр менен бүтүргөндүгүнө байланыштуу СССРдин мелиорация жана суу чарба министрлигине караштуу Бүткүл союздук мелиорациялык системаларды комплексттик автоматташтыруу илимий-изилдөө институтуна инженер-программист кызматына жиберилет. Анарбек Масалбек уулу аталган институтта 1982-жылга чейин иштеген. Бул жылдар аралыгында Өзбекстандын Наманган облустундагы суу бөлүштүрүүчү механикалык шлюздарды гидро-автоматтар менен алмаштыруу иштерине өзүнүн чоң салымын кошкон.

Ошону менен бирге, 1978-1982-жылдар аралыгында СССРдин 50 жылдыгы атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин механика-математикалык факультетине караштуу кибернетика кафедрасында окутуучулук ишти айкалыштыруу негизинде аткарып келген.

1982-жылы КМУнун эсеп-экономикалык факультетинин бухгалтериялык машиналар лабораториясынын башчысы кызматына кабыл алынат жана кибернетика кафедрасында окутуучулук ишмердигин уланта берет.

Студенттерге жогорку математика, ыктымалдыктар теориясы, математикалык статистика, математикалык программалоо, кокустук процесстер теориясы, экономикадагы жана башкаруудагы математикалык

дук иштерине дагы активдүү катышып келет.

2006-2014-ж.ж. Жусуп Баласагын атындагы КУУнун кыргыз тил комиссиясынын мүчөсү, 2005-2012-ж.ж. аталган университеттин финансы комитетинин мүчөсү.

2010-2016-ж.ж. КРнын Жогорку аттестациялык комиссиясынын алдындагы коомдук байкоочу кеңешинин төрагасынын орунбасары.

Анарбек агай өзүнүн ойлорун, сунуштарын ар дайым ачык айтып, республикалык гезит-журналдарга үзбөй жарыялап келет. Агайдын жогорку окуу жайдын студенттери үчүн математика боюнча 10 китеби КРнын Билим берүү жана илим министрлигинин грифи менен басмадан чыккан. 90дон ашуун илимий макалалары, бир монографиясы республикалык жана эл аралык илимий журналдарда жарык көргөн. Алты илимий усулдук эмгектери басмадан чыккан. Алардын ичинен үч макаласы WOSTо жарыяланган.

Анарбек агай “Кыргызстан” энциклопедиясынын так илимдер редколлегиясынын мүчөсү. Агайдын илимий иштери

аттестациялык комиссиянын эксперти.

Агай КРнын Билим берүү жана илим министрлигинин “Билим берүүнүн мыктысы” төш белгиси, университеттин жана министрликтин Ардак грамоталары менен сыйланган.

Анарбек агай Кыргыз Республикасынын Агартуу министрлигине караштуу “Окуу китеби” басма үйү мамлекеттик мекемесинин эксперти катары дагы өлкөбүздүн билим берүү системасынын өнүгүшүнө жигердүү салымын кошууда.

Анын окуткан студенттеринин арасында ондогон илимдин кандидаттары, докторлору бар. Алар республикабыздын жогорку окуу жайларында үзүрлүү эмгектенишүүдө.

Анарбек агай сүйүктүү жубайы Венера эже экөө бир кыз, бир уулга татыктуу таалим-тарбия беришти. Сегиз небереге чоң ата, чоң апа, таята, таене болушту.

Анарбек кызы Айгүл Бишкек шаарында нотариус. Анарбек уулу Акылбек милициянын майору. ИИМдин Жол кыймылынын коопсуздугун камсыздоо башкы башкармалыгында иштейт.

Анарбек агай ушул күндөрү Жусуп Ба-

Уңгулуу устат, агадил илимпоз

моделдер жана ыкмалар, оюндар теориясы боюнча лекцияларды, практикалык сабактарды жогорку деңгээлде окуп келет.

Педагогикалык ишмердүүлүгү менен жарыш эле илимий иштерди дагы унуткан жок. Билимин жогорулатуу үчүн 1981-жылы Ленинграддагы технологияларды башкаруунун методологиясы институтунда (ЛИМ-ТУ) бир жылдык стажировкадан өткөн. 1986-1987-жылдары Москва шаарындагы М.В.Ломоносов атындагы Москва мамлекеттик университетинде илимий иштерине байланыштуу квалификациясын жогорулаткан.

1982-жылы КМУнун кибернетика факультетине конкурс аркылуу окутуучулук кызматка кабыл алынат. 1987-жылы КМУнун механика-математикалык факультетинин теориялык механика жана жогорку математиканы окутуунун технологиялары кафедрасына которулат. 2002-жылдан 2007-жылдар аралыгында Кыргыз улуттук университетинин математика жана информатика факультетинин жогорку математика жана окутуунун технологиялары кафедрасынын башчысы болуп иштейт.

2010-2015-ж.ж. Жусуп Баласагын атындагы КУУнун экономика жана финансы институтунун экономикадагы математикалык ыкмалар жана информатика кафедрасынын башчысы кызматын аркалайт.

Анарбек агай педагогикалык жана илимий иштери менен катар эле университеттин жана республиканын коом-

Вольтерранын 1-жана 3-тартиптеги интегралдык теңдемелери менен байланышкан. 2002-жылы физика-математикалык илимдердин доктору, профессор Т.Д.Омуровдун жетекчилиги астында “Вольтеррдин үчүнчү түрдөгү интегралдык теңдемелери жана дифференциалдык теңдемелердин системасын чыгаруу үчүн өзгөчө козголулардын ыкмасы” аталышындагы кандидаттык диссертациясын коргогон жана физика-математикалык илимдердин кандидаты даражасы ыйгарылган. Ушул эле жылы доцент илимий наамын алган.

2023-жылы “Вольтеррдин 1-түрдөгү туура эмес коюлган интегралдык теңдемелери пайда болуучу тескери маселелерди регуляризациялоо” темасында докторлук диссертациясын ийгиликтүү коргогон жана ага физика-математикалык илимдердин доктору илимий даражасы берилген. Ушул эле жылы Жусуп Баласагын атындагы КУУнун “Ардактуу профессору” наамы ыйгарылган.

Анарбек агай ушул күндөрү дагы 70ке чыктым арыдым-карыдым дебестен, илим-билим жолдорунда үзүрлүү эмгектенип, коомдук иштерге дагы активдүү катышууда.

2023-жылдан ушул күнгө чейин Жусуп Баласагын атындагы КУУнун этика комиссиясынын төрагасы, ушул эле университеттин аксакалдар кеңешинин мүчөсү. Жогорку

ласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин математика жана информатика институтунун А.А.Бөрүбаев атындагы алгебра, геометрия, топология жана жогорку математиканы окутуу кафедрасында эмгектенип, республикабыз үчүн мыкты адистерди даярдоодо өзүнүн зор салымын кошууда.

Анарбек агай тууралуу жазып жатып, кыргыз улуттук билим берүүсүнүн жана илиминин кечээгиси, бүгүнкүсү жана эртеңкиси, мына ушундай адамдар менен баалуу экенине дагы бир жолу ынанасың. Анткени алар убакыттын агымына баш ийип гана жашабастан, анын нугун өзгөртө алган агартуу жана илим тармагынын өкүлдөрү. Алар өз өмүрүн жеке бакытка эмес, жалпы адамзаттын аң-сезимин кеңейтүүгө арнап, көзгө көрүнбөгөн, бирок кылымдарга сакталып кала турган из калтырышат.

Чыныгы илимге жана билимге кызмат кылган адам үчүн нукура жана алмашылгыс байлык – бул топтолгон мал-мүлк эмес, ал – ой жүгүртүүнүн тереңдиги, суроо берүүнүн эркиндиги жана жооп издөөнүн түгөнгүс умтулуусу. Алар ар бир студентинин көзүндө жанган үмүттү көрүп, ошол үмүт аркылуу келечектин элесин курат. Себеби билим – бул жөн гана маалымат эмес, ал – адамды адам кылган руханий күч, караңгылыкты жарыкка айланткан кудурет.

Мындай адамдар коомдун күзгүсү эмес, анын жүрөгү. Жүрөк кан айланткандай, алар да ой жүгүртүүнү, аң-сезимди, маданиятты кыймылга келтирет. Алар болбосо, коом токтоп калмак, өнүгүү токтолмок. Алар бар үчүн гана адамзат өз катасын түшүнүп, жаңы жолдорду издеп, кайра-кайра жаралып турат.

Ошондуктан илим менен билимге өмүрүн арнаган инсандын бактысы – бул жеке жетишкендикте эмес, ал – өзүнөн кийин да жашай турган акыл-ойдун уландысында. Ал эми эң чоң байлык – бул артында калган изи менен эмес, ошол из менен алдыга баскан муундардын бар экендиги.

Анарбек агай, кутман курак 70 жаш кут болсун! Сизге өмүр, чың ден соолук, кажы-бас кайрат жана илим, билим жолундагы зор ийгиликтерди каалайбыз!!!

Болотбек ТАШТАНАЛИЕВ,
“Кыргыз Туусу”

